

ПРЕГЛЕД ЧАСОПИСА

THE AMERICAN JOURNAL OF COMPARATIVE LAW, Ann Arbor, Vol. IV, No. 1. Winter 1955. — Walter J. Derenberg: *The Influence of the French Code Civil on the Modern Law of Unfair Competition.* — Georges René Delaume: *Marital Property and American-French Conflict of Laws.* — Kenzo Takayanagi: *Contact of the Common Law with the Civil Law in Japan.* — Roscoe Pound: *Comparative Law in Space and Time.* — René H. Mankiewicz: *The Right to Strike of Civil Servants and Employees in the Public Services under the French Constitution of 1946.* — Richard W. Robinowitz: *Materials on Japanese Law in Western Languages.*

ANNALES DE LA FACULTE DE DROIT DE L'UNIVERSITE DE BORDEAUX (Série économique: Travaux de l'Institut d'Economie Régionale du Sud-Ouest), 4e année, No. 1, 1955. — P. Martin: *Le pétrole landais, espoir ou réalité?* — G. Gory: *Les zones-témoins de productivité agricole (l'exemple de la Dordogne).* — P. Dervillée: *La médecine du travail: son rôle dans l'économie industrielle du Sud-Ouest.* — E. Morice: *La méthode statistique dans les entreprises.* — G. Hubrecht: *Le trafic colonial de Bordeaux au XVIIIe siècle.* — M. Daru: *Note sur l'évolution démographique du département des Landes de 1850 à 1950.*

ANNALES DE LA FACULTE DE DROIT DE L'UNIVERSITE DE BORDEAUX (Série juridique), 6e année, No. 1, 1955. — M. Auby: *L'obligation à la santé.* — A. Vandebosche: *Questions relatives à la tutelle des impubères dans l'oeuvre de Cervidius Scaevola.* — Halid Kemal Elbir: *L'idée d'un droit civil européen.*

L'ANNEE POLITIQUE ET ECONOMIQUE, Paris, 28e année. No. 123—124, Janvier—Mars 1955. — Joseph Hours: *Les Catholiques français et la patrie.* — Léo Hamon: *Un précédent: la tentative d'Union Européenne d'Aristide Briand.* — Bernard Lavergne: *L'heureuse conversion du peuple allemand aux valeurs démocratiques.* — A Washington les yeux commencent à s'ouvrir à la nécessité de la coexistence pacifique entre l'Est et l'Ouest. — Geoffrey Fraser: *Les problèmes d'Extrême-Orient.*

AUSTRALIAN SOCIAL SCIENCE ABSTRACTS (A publication of the Social Science Research Council of Australia), Melbourne, No. 18, November 1954.

THE ECONOMIC JOURNAL, Vol. LXIV, No. 256, December 1954. — Sir Dennis Robertson: *Utility and All What?* — Појам „корисности“ спада у инструменте теорије вредности. Међутим, овај је појам необично важан за практичног економисту, нарочито у вези изучавања тржишта, односно потрошње становништва, као и за утврђивање „благостања“. Стога је важно питање да ли се корисност може мерити објективним мерилима, или је она чисто субјективна категорија. Аутор, настављајући једну давно започету дискусију, заступа гледиште да се корисност може мерити (он је „кардиналиста“) и супротставља се ауторима („ординалистима“) који сматрају да се корисност може изразити једино редоследом задовољења потреба. — D. K. Burdett: *Social Accounting in Relation to Economic Theory.* Чланак испитује однос између економске теорије и система друштвеног рачуноводства. Друштвено ра-

чуноводство обухвата читав низ рачуна народнопривредних размера у којима се огледа привредни живот једног народа, и који се концентришу око обрачуна националног дохотка и његове расподеле. Од времена Кејнзове теорије а услед све веће интервенције државе у привредни живот нације, потреба за квантитативним описивањем појава општепривредног аспекта постаје све јача. Тако је по свом пореклу друштвено књиговодство потекло из теорије, али су му примена и значај у највећој мери практичне природе, јер служи за основу сваком државном планирању и мешању у привредне односе. Практична примена учинила је да друштвено рачуноводство изврши проверавање теориских поставки, те да неке појмове као некорисне занемари. Утолико је оно објективно, реално и употребљиво. Оно је одраз само стварног тока догађаја и може и треба да служи као стимулус за теориска разматрања. С друге стране, оно је као и свака квантитативна метода претежно описано, статично и односи се на протекле догађаје а не и на будуће. Сем тога, теорија је ипак та која поставља оквири и планове за развој друштвеног књиговодства. Аутор не улази у анализу порекла Кејнзових теорија тако да занемарује Марксов утицај на овом сектору. — R. Nurkse: *The Problem of International Investment Today in the Light of Nineteenth-Century Experience*. Чланак је од интереса за разумевање економских и политичких догађаја светске скорашње и данашње историје. Аутор, познати специјалиста за проблематику недовољно развијених земаља, пореди карактер енглеског извоза капитала у XIX веку са модерним међународним финансирањем које спроводи амерички капитал. Необично рељефно су истакнуте квалитативне разлике између финансирања које је спроводила Енглеска извозом свог капитала у XIX веку, и међународног финансирања данас. Енглеска је у XIX веку улагала много већи процент свог националног дохотка ван земље него Америка после Другог светског рата. Затим, Енглеска је углавном улагала капитале у „новонастањене области“ САД, Канаду, Аустралију итд. Улагање капитала пратиле су велике миграције културног и стручног европског становништва, тако да је у новим земљама врло брзо достигнут висок стандард живота. И данас се ове земље боре за остварење високе материјалне цивилизације, што се види из великог националног дохотка по глави становника у тим земљама. Енглески капитал није био заинтересован у екстрактивној привреди него поглавито у транспорту и прерађивачкој индустрији. Вероватно да је иза таквог улагања стајала једна политичка идеја повезивања више народа у целину. Овакав начин инвестирања свакако је добрим делом условила и привредна структура Енглеске која је захтевала јак увоз и извоз. После Другог светског рата инвестиције се упућују у неразвијене и колонијалне земље. Масовне миграције XIX века су онемогућене. Осећа се потреба да се капитал из САД изведе у густо насељене области са пуно јевтине радне снаге. Али треба приметити да ова радна снага није културно припремљена за виши ниво западних метода и опреме. Стога садашње инвестирање има да се бори са новим проблемима. Отуда је боље да се врши организовано преко влада а не приватно, затим да се капитали улажу у транспорт, енергетску базу или јавне услуге. То указује да се карактер међународних инвестиција потпуно изменио и да има за циљ политичко умирење и регулисање читавог једног сектора врло сиромашног становништва.

No. 257, March 1955. — E. H. Phelps Brown and S. A. Ozga: *Economic Growth and the Price Level*. Ако се економски развој посматра на дуг рок из перспективе Велике Британије опажају се низменични периоди дизања и падања општег нивоа цена. Традиционална теорија је ова кретања приписивала монетарном узроку — количини и производњи злата. Аутори овог чланка одбацују такво објашњење и

доказују да цена на дуги рок осцилира првенствено под утицајем промена ефективне тражње. То значи да цене скачу кад индустријски капацитети расту брже него производња сировина и обратно. Монетарни феномени играју такође неку улогу али је она небитног карактера. Стога жеља да се цене контролишу путем монетарне политике нема много изгледа на успех. — *C. P. Kindleberger: Industrial Europe's Terms of Trade on Current Account (1870—1953)*. Кад се одређивао положај Западне Европе као индустријске целине на светском тржишту, било је уобичајено да се као репрезентативна земља узима Велика Британија и да се на основу њених извозних и увозних цена доносе закључци за целу Западну Европу. Међутим, аутор је на основу статистичких података успео да израчуна односе увозних и извозних цена — са дугорочног становишта — за неколико земаља Западне Европе и утврдио да Велика Британија није карактеристична, и да је за потребе конкретне анализе сасвим могуће израчунати један комбиновани индекс кретања односа увозних цена који се разликује од британског, тј. показује равномернији ток. Појединачно најповољнији однос увозних и извозних цена имају Шведска, Швајцарска и Белгија. — *J. S. Fforde: Cyclical Fluctuations and the Growth of Discriminatory Alignments in International Trade*. Аутор је хтео да прикаже какве би последице и какве мере заштите изазвала криза у САД код земаља које са њима тргују. Од степена зависности појединих земаља од тржишта САД, он је класифицирао државе у неколико група и на тај начин поново указао на латентни сукоб доларског и стерлиншког тржишта. — *Joan Robinson: The Production Function*. Робинсонова, позната по својим „пречишњавањима“ застарелих или непримамљивих економских појмова, овога пута је подвргла критици „функцију производње“. По традиционалној теорији, „функција производње“ у суштини треба да на основу техничког односа између производних фактора и готове производње, изведе цене и количине потребних производних фактора. Аутор оштро критикује овакав начин приказивања стварности указујући на његову апстрактност и нереалност: немогуће је наике поставити засебно чисто техничке односе не узимајући у обзир, већ у тој фази, одговарајуће цене. — *K. Mainwald: The Effects of Maintained Consumption in the Unemployed Sector*. — Сфера у којој се крећу анализе овог чланка јесте примењена економика. Циљ је да се испита утицај незапослености на укупну штедњу једнога народа. Досадашња литература не обраћајући довољно пажње на специфичне одлике укупне штедње, уобичајила је да на количину штедње у народнопривредним размерама — тј. „наклоност ка штедњи“ једне заједнице — гледа ко на независну функцију која се креће правилно и на коју незапосленост нема дејства. Аутор пак показује како се наклоност ка штедњи једне заједнице у знатној мери мења под дејством разних степена незапослености. У ту је сврху израдио и таблице из којих се може видети какву укупну штедњу треба очекивати при разним степенима незапослености у једној привреди.

Предраг Михаиловић

ENCOUNTER, London, Vol. IV, No. 4, April 1955. — Edward Shils: The British Intellectuals. — George Stafford Gale: No Flies in China.

No. 5, May 1955. — Arthur Köstler: The Trail of Dinosaur. — Marcus Cunliffe: The American Intellectuals. — Robert Liddell: Flying from Istanbul. — G. F. Hudson: Divided We Stand. — H. R. Trevor-Roper: Desiderius Erasmus.

No. 6, June 1955. — Sir David Kelly: *The Lost Art of Diplomacy*. — Isaiah Berlin: *A Marvelous Decade*. — Gollo Mann: *The German Intellectuals*.

FEDERATION, Paris, 12e année, No. 123, Avril 1955. — Edgar Kühn: *La Sarre dans l'histoire*. — Georges Goriély: *Quelques caractères de la population sarroise*. — Jacques Deudey: *Les rapports économiques franco-sarrois*. — Paul Senf: *Le statut européen condition de l'avenir sarrois*. — Gotthard Lorscheider: *Entre la France et l'Allemagne*. — Marinus van der Goes van Naters: *L'euro-péisation reste la seule solution*. — Bernard Voyenne: *L'idée fédéraliste en France*. — Pierre de Boisdeffre: *Sur l'esprit américain*.

No. 124—125, Mai—Juin 1955. — André Frossard: *La Quatrième République ou Démocratie?* — Jean François Gravier: *Heurs et malheurs de l'expansion économique*. — Une enquête de „Fédération”: *Comment sortir des impasses?* — Robert Aron: *Qu'est-ce que le fédéralisme?* — Max Richard: *Principes et méthodes*. — Jean-Maurice Martin: *Dix années d'action*.

INDIA QUARTERLY (A Journal of International Affairs), New Delhi, Vol. XI, No. 1, January—March 1955. — Kisaburo Yokota and Tomoo Otaka: *Japan and the United Nations—A Study of the National Policy and Public Attitudes of Japan towards the United Nations*. — Paul Giniowski: *Germany and Israel*. — Iqbal Narain: *Beginning of Emigration to Natal*. — J. V. S. Rama Sastri: *Managerial Implications of Nationalization in India and Great Britain*. — Krishna Dev Tripathi: *International Socialist Co-operation (1848—1954)*. — R. Parthasarathy: *Unemployment in India*. — S. B. Mookherji: *Russo-American Relations in Retrospect (1776—1945)*.

MONDE NOUVEAU, Paris, 10e année, No. 88, Avril 1955. — Raymond De La Pradelle: *Justice et liberté individuelle*. — Victor Henry: *La politique actuelle de l'U.R.S.S.* — Jean-François Chabrun: *Communisme et monde rural*. — Jacques Mallet: *De Bonn à Moscou*.

No. 89—90, Mai—Juin 1955. — Marcel Prélot: *Après la réforme constitutionnelle*. — Raymond De La Pradelle: *Souveraineté morte*. — André Moynet: *Essai d'une politique de la jeunesse*. — G. Le Brun-Kéris: *Le Fédéralisme sauvera-t-il l'Union française?* — André Cou-teaux: *L'aristocratie populaire*. — René Savatier: *L'Etat envahissant*. — Jean Duvignaud: *Une sociologie de la liberté*. — Michel Mouskhély: *L'U.R.S.S. et l'Europe*. — Jacques Mallet: *Vers la négociation*. — Doung-Van-Lien: *Saigon S.O.S*.

DER NEUE BUND (Monatsschrift für freiheitlichen Sozialismus), Zürich, 21. Jahrgang, No. 3—4, März—April 1955. — Otto Müller: *Pestalozzi's Idee der Menschenbildung*.

No. 5, Mai 1955. — François Bondy: *Freundlichere Perspektiven*. — J. Wr.: *Albert Schweitzer und der Sozialismus*.

NOUVELLE REVUE DE L'ECONOMIE CONTEMPORAINE, Paris, an XIV, No. 62, Février 1955. — Jean Dayre: *Relations entre l'imperfection de la concurrence, le gaspillage et le chômage*. — Massé: *Le problème des investissements à l'électricité de France*. — Francis V. Feraud: *La réforme administrative*.

No. 63, Mars 1955. — Pietro Quaroni: *Les rapports franco-italiens*. — Francis V. Feraud: *Du tributum à la fiscalité moderne rien n'a changé*. — X. X.: *La politique d'expansion économique de la Turquie*. — Guy Vavon: *Impôt sur l'énergie ou taxe à la valeur ajoutée*. — A. Thiery: *Effets marginaux eu matière de productivité*.

No. 64, Avril 1955. — Ramon Viguri: *Le mirage de la convertibilité*. — Gabriel Viguiier: *Les distributeurs de vins et spiritueux face à*

un angdissant problème. — Francis V. Feraud: Vers des réformes de décentralisation industrielle. — Charles Nehr: La grande misère du réseau Telex Français.

ÖSTERREICHISCHE ZEITSCHRIFT FÜR ÖFFENTLICHES RECHT, Wien, Bd. VI, H. 3, 1954. — Riccardo Monaco: Die internationalen Verträge und die neue italienische Verfassung. Италијански устав од 1947 непотпуно регулише питање закључења и ратификације међународних уговора те се празнине морају попуњавати од стране праксе и правне науке. Писац истиче да треба разликовати три категорије уговора: (1) уговори који уопште не изискују ратификацију већ ступају на снагу самим склапањем, (2) уговори које ратификује Претседник Републике, и (3) уговори које ратификује Претседник Републике уз претходну сагласност домова парламента. Аутор указује на многе проблеме код ових последњих уговора како у погледу процедуре тако и у погледу правне природе аката којим се врши ратификација. — Peter Berger: Bindung an Präjudizien im Völkerrecht? Пошто је укратко изложио значај основних правила stare decisis и карактер судског прецедента у англосаксонском праву, писац долази до закључка да у општем међународном праву, заснованом углавном на обичајима, одлуке и пресуде Међународног суда не могу имати вредност и функцију тзв. single precedent-a (кад једна једина пресуда постаје обавезна приликом решавања свих доцнијих сличних случајева, него се праксом наведеног суда само изграђује међународно обичајно право. У другом делу расправе размотрене су у том смислу и Нирибершке пресуде као и разна мишљења која су се појавила у међународноправној доктрини. — Johannes Lohmann: Denkform und Sprachform. Напомињући само узгред да форма језика одражава форму мишљења и да се ова два феномена налазе у узајамној зависности, аутор се не упушта у разраду тог проблема ни у филозофском ни у правном аспекту. Он ограничава своју анализу на извесна филолошко-историска разматрања грчког и римског облика мишљења и језика. — Gustav E. Kafka: Österreich, die Besatzung und die Grundlagen der Völkerrechtsgemeinschaft. У овој опширној студији расправља се о државноправном положају Аустрије. Објављена неколико месеци пре потписивања уговора о миру, она одражава гледишта аустријских правника која су била усмерена на доказивање да је неопходно укидање окупационог режима. Због саме природе овог проблема правна анализа је увек повезивана с политичким разматрањима. Наведене су основне чињенице из политичке историје Аустрије за последње две деценије и подробно осветљене одредбе појединих међународних аката и ставови у декларацијама о будућем статусу ове земљи. Све то је стављено у оквир низа најважнијих теориских проблема којима се бави међународноправна наука (сувереност, признање држава, међународна заједница и сл.) тако да се и поред наглашене актуелне политичке оријентације написа не губи опште значење поставки изнетих у њему. — Karl Zemanek: Die Entwicklung des völkerrechtlichen Vertragsrechtes. У чланку су укратко оцртане неке карактеристичне појаве у савременом развоју међународног уговорног права. То право је све обимније услед све веће потребе за стварањем међународних веза и односа тако да се јављају покушаји кодификације. Осећа се тенденција за упрошћавањем начина склапања уговора. У новије време нарочито се често користе резерве како у билатералним тако и у мултилатералним уговорима и о природи тог саставног елемента уговора постоје различита схватања, а каква је њихова практична улога писац је показао на неколико примера. Нова појава је и регистровање уговора, те писац анализира и одредбе Повеље ОУН које се односе на то питање. — Theo Mayer-Maly: Zur Rechtsgeschichte der Freiheitsidee in Antike und Mittelalter. Писац покушава да

на обиљу цитата покупљених из разних списа у Средњем веку реконструираше развој појма слободе и његов значај у правном поретку тог доба и доцније. Он закључује да ни раније а ни у данашње време нема сигурног критеријума о постојању и садржини појма слободе у правном поретку.

С. Врчар

IL POLITICO (*Rivista quadrimestrale edita a cura dell'Istituto di Scienze Politiche dell'Università degli Studi di Pavia*), anno XX, No. 1, Maggio 1955. — F. A. Hayek: *Gli intellettuali e il socialismo*. — A. de Vita: *I trasferimenti di reddito nell'economia italiana*. — F. Curato: *I primi passi dell'Italia nella politica internazionale*. — V. Beonio-Brocchieri: *Note sulla problematica del Machiavelli*. — P. Biscaretti di Ruffia: *Recenti studi di diritto costituzionale italiano e comparato*. — G. Nirchio: *Scritti di sociologia e politica in onore di Luigi Sturzo*. — G. Vestuti: *Lenin e Trotsky ed il problema della guerra*.

PREUVES, Paris, No. 52, Juin 1955. — Arthur Köstler: *La bombe H et le dinosaure*. — J. Bronowski: *Albert Einstein*. — Thierry Maulnier: *Les diverses hypothèses de la „coexistence“*. — Michel Colliet: *De la technique à la technocratie*.

QUADERNI DI SOCIOLOGIA, Torino, No. 16, Primavera 1955. — F. Ferrarotti *La situazione degli studi sociologici in Italia*. — F. Gross: *Tipologia della rivoluzione*. — A. Sabatini: *Osservazioni intorno alle „Human Relations“*.

THE REVIEW OF POLITICS (*University of Notre Dame, Indiana*), Vol. 17, No. 2, April 1955. — Kenneth W. Thompson: *Beyond National Interest—A Critical Evaluation of Reinhold Niebuhr's Theory of International Politics*. — Piotr S. Wandycz: *The Theory of International Relations*. — John P. Armstrong: *The Enigma of Senator Taft and American Foreign Policy*. — Fredrike B. Pike: *Guatemala the United States, and Communism in the Americas*. — H. Handley Cloutier: *Leontiev on Nationalism*.

REVISTA DE LA FACULTAD DE DERECHO Y CIENCIAS SOCIALES, Montevideo, ano V, No. 3, Julio-Setiembre de 1954. — W. M. Beveraggi Allende: *El pensamiento keynesiano y los problemas económicos de los países latinoamericanos*. — E. Lagarmilla: *Administración de la sociedad conyugal*. — J. Williman: *Panorama de la producción nacional*. — *La ley de arrendamientos rurales (Exposiciones y debates realizados en el Centro de Estudios de Derecho Rural)*.

No. 4, Octubre-Diciembre de 1954. — E. Garcia Maynez: *El problema de la definición del derecho*. — E. Garcia Maynez: *Estructura relacional de la regulación jurídica*. — D. Barrios de Angelis: *La función jurídica*. — B. A. S. de la Cruz: *La escuela española del derecho internacional*. — J. Sanchez Fontas: *El contrato y la transferencia de la propiedad*. — C. G. von Wächter: *Sobre la colisión de las leyes de derecho privado de varios estados*.

RIVISTA DE ESTUDIOS POLITICOS (*Instituto de estudios políticos*), Madrid, No. 79, Enero-Febrero 1955. — Enrique Gómez Arboleya: *Sociología, escuela de humanismo*. — Leopold von Wiese: *Rasgos fundamentales de una teoría general de la organización*. — Cayetano Alcázar: *Ideas políticas de Floridablanca: Del despotismo ilustrado a la revolución francesa y Napoleon (1766—1808)*. — Jesús F. Fuyo: *Eric Voegelin y su reconstrucción de la ciencia política*. — Manuel Jiménez de Parga: *Trascendencia política del mensaje navideno de Pio XII*. — Camilo Barcia Trelles: *El ayer, el hoy y el mañana inter-*

nacionales. — Salvador M. Dana Montano: *El concepto de libertad civil y libertad política según José Manuel Estrada, maestro argentino del siglo XVIII.*

REVUE DU DROIT PUBLIC ET DE LA SCIENCE POLITIQUE EN FRANCE ET A L'ETRANGER, Paris, 61e année, No. 1, Janvier — Mars 1955. — Tony Sauvel: *Histoire du jugement motivé.* Ова опширна расправа је одлично документована историским подацима и објашњењима о постепеном развоју једне важне институције. Образложење пресуде је не само иманентно судском поступку у модерној држави него се и потреба за њим снажно осећа у свести савременог друштва и појединца. Зачеци ове установе налазе се већ у римском праву. У француском праву које писац једино и посматра у циљу приказа њеног историјата, у примитивном облику се јавља крајем XII и током XIII века што се види из неколико добро одабраних примера. У периоду од XIV до XVIII века она не постоји и то се објашњава увођењем, мање-више, апсолутистичке владавине. У предреволуционарно доба, заједно са осталим идејама, јављају се и захтеви за увођењем образложене пресуде. Револуција 1789 постиже и тај циљ. У прошлом веку она добија свој коначан изглед. — У рубрици „Европска хроника“ *Lazare Kopelmanas: Cour de Justice de la Communaute européenne du charbon et de l'acier.* Аутор пише поводом неких спорова између Француске Републике и Европске заједнице за утаљ и челик. Он је најпре у целини објавио текст двеју пресуда Суда правде те заједнице и закључке одбране, а затим их прокоментарисао. Напис је интересантан утолико што лепо илуструје различитост тумачења чл. 60 Уговора о Европској заједници. — У рубрици „Страна уставна хроника“ *Charles Goossens: La Communaute européenne du charbon et de l'acier et le régime constitutionnel de la Belgique.* Европска заједница за утаљ и челик има у извесној мери карактер супранационалне организације и зато утиче и на функционисање неких јавних институција земаљачланица. У зависности од уставног уређења тих земаља, одређује се специфичност и степен утицања. У првом делу чланка укратко је показан њен утицај на слободу грађана (лична слобода, право приватне својине, право удруживања, слобода привредне делатности и сл.), а у другом делу анализиран је однос између законодавне, управне и судске власти Белгије и поменути организације. — *Stanley Hoffman: La discrimination contre les Noirs et le droit constitutionnel des Etats-Unis.* Одлуком Врховног суда САД од 17 маја 1954 на недвосмислен начин је осуђен принцип расне сегрегације у школству. Њена практичне последице биће веома значајне а изазвала је и велик утицај у америчкој и иностраној јавности. Реаговање политичких кругова је различито. Али аутор своју анализу усмерава у правцу других аспеката: он најпре исцрпно приказује еволуцију уставног права САД по питању расне дискриминације од Сецесионистичког рата до данас, а затим разматра проблем места и улоге Врховног суда САД у америчком уставном систему. — У рубрици „Француска уставна хроника“: *Georges Berlia: La révision constitutionnelle.* Укратко су анализиране измене унете у Устав 30 новембра 1954. — На крају се налази богата рубрика судске праксе где је нарочито интересантан прилог: *J. M. Auby: Responsabilité de la puissance publique. Conseil d'Etat (avril—novembre 1954).*

С. Врачар

REVUE D'ECONOMIE POLITIQUE, Paris, 65e année, No. 1, Janvier-Février 1955. — Giorgio Del Vecchio: *Remarques sur les rapports entre le droit et l'économie politique.* Теза коју је Ђорџо Дел Векио заступао у овом часопису пре двадесет година (књ. XLIX, стр. 1457 и сл.) да политичка економија треба да буде потчињена

праву дала је повода многобројним дискусијама. Занимљиво би било видети како су на ово схватање реаговали присталице економског детерминизма. У овоме чланку писац се само задржао на мишљењу Луиђи Еинаудиа, бив. претседника Републике Италије, које је он изложио у истом часопису 1936 (књ. L, стр. 289 и сл.). Еинауди сматра да економија не прописује правила по којима треба људи да се владају, већ им само указује на извесне чињенице које ће наступити као последице њихове делатности. Према његовој дефиницији економија је јасно одвојена од етике, што не значи да јој је потчињена. Продужујући своју анализу он долази до закључка да економија не би требало да посматра искључиво потребе материјалне природе. Дел Векио се пита да ли би се са овим мишљењем могли сагласити и остали економисти. Сем тога, да ли то треба да значи да економија задире у све области људских сазнања или она има да остане и даље у својим традиционалним границама. Аутор је мишљења да економска наука не може да објасни целокупну стварност и она се мора потчинити етици, чије две гране обухватају морал и право, одређују и постављају хијерархију у скупу људских стремљења. — *Daniel Villey: Commentaire d'une controverse.* У вези са претходним чланком Д. Вилеј излаже своје сугестије. Пре свега он истиче значај оживљења ове старе расправе и изражава жаљење што многи савремени економисти не придају више важности првим лекцијама економске науке. Основно схватање политичке економије заснива се по пишчевом мишљењу на личном интересу. На основу те дефиниције економије могуће је синтетички дефинисати и једну и другу тезу као и пронаћи начело трећем — новом — решењу. Након анализе личног интереса, писац на следећи начин излаже своје схватање економске науке: она поглавито изучава начин на који су различитим опхођењима (тј. заинтересованим, инстинктивним и контемплативним) разни интереси задовољени. Затим прелази на истраживање односа између свога схватања политичке економије с једне стране, права и морала с друге стране. Економиста може по своме нахођењу да прошири или да сузи своје перспективе. Њему је дозвољено да се упусти у опсервацију, статистичку идукцију, чисту теорију, социјалну доктрину итд., под условом да буде дефинисан редослед мисли по коме се управља и да се не уни збрка између објашњења и процене. Позивајући се на своју дефиницију економске науке, писац вели да је уствари лични интерес норма процене ситуације, али да та норма није у зависности од етике. Погрешно је пак Дел Векијево мишљење да је право, које има сопствену проблематику, једна грана етике. Писац сматра да би се могло рећи да је политичка економија потчињена праву, као и да право може бити потчињено типу економског поретка који се мисли установити и економским резултатима који се намеравају постићи. Конститујући те међусобне односе, писац при завршетку вели да су правник и економиста сијамски близанци. — *H. Pasdermajian: Quelques aspects de l'organisation des entreprises.* Аутор излаже како је организација предузећа почела постепено да потискује „тип предузетника“ који је карактеристичан за XIX век. Осамдесетих година прошлога века појавила се једна специјална техника која је доцније погрешно названа научном организацијом. Ове промене дале су повода рационалним изучавањима управљања предузећа. Писац сматра да се код извршилаца рада у једном предузећу који припадају различитим секторима, као што су технички, рачуноводствени и продајни, огледа извештан паралелизам у организацији. Затим објашњава како се у последње време развила вертикална подела рада у погледу кадрова. Ово се најпре запажа кад имамо у виду како стварање нових специјализованих функција, тако и подвојеност између планског, организационог, интелектуалног рада с једне и чисто пословног ра-

да предузећа с друге стране. После тога писац проучава како се одражава развој организације на руководиоца предузећа, као корисника разних фактора производње. У данашње време потребно је присуство читаве групе људи који располажу организаторским способностима, нарочито да би вршили предвиђања, припремали планове, одмеравали трошкове који одговарају различитим комбинацијама фактора производње. По ауторовом мишљењу, само је организација допустила повећање димензија предузећа. Као противтежу добрим странама овог поваћања он наводи тешкоће које су наступиле у административном пословању, где се залагају последице закона опадајућег приноса. Међу многобројна средства која су употребљена да би се могла искористити преимућства великих предузећа писац нарочито истиче извесне механизме базиране на рачуноводственој децентрализацији, затим, као што је рекао Франсоа Перу, разликовање између макро-одлука руководиоца и микро-одлука које доносе кадрови који су у контакту са свакодневном стварношћу. При крају, аутор се пита да нису потребе механизације и организације утицале на ток државне политике. Исто тако има се утисак да је савремена економија изгубила од своје гипкости и да се теже прилагођава променама неголи у прошлости. — *Louis E Davin: La convertibilité monétaire. Illusion ou espérance?* Питање монетарне конвертибилности још увек је у центру пажње. Међутим, откако је у овом часопису изложено класично схватање (*Анали*, год, II, бр. 2, стр. 245—246) не налазимо ни на какву позитивну дефиницију, већ се углавном овај проблем посматра у односу на укидање девизне контроле. Писац сматра да је класични тип монетарне конвертибилности проистекао из једног економског система који више не постоји. Златно важење престало је бити основица монетарног система. Слободна трговинска размена само је била ометана царинским бранама. Најзад, класична конвертибилност била је тесно повезана са слободом трансфера капитала. Анализирајући социјалне реперкусије политике националних економских система, као што су кредитна политика, политика цена и надница, писац закључује да се у свим секторима економске структуре апелује на већу стабилност која у потпуности одговара филозофским тенденцијама садашњице, наиме жељи за смањењем ризика, успштавањем система социјалне безбедности итд. Са становишта националне економије опажа се да монетарна конвертибилност слабо функционише у периодима продужених структурних дефицита платног биланса. Њено поновно успостављање отежано је услед малог броја јаких девиза. Помишља се на реконструкцију златних или девизних резерви, или пак на оснивање једног међународног стабилизационог фонда. Аутор мисли да конвертибилност поново може оживети ако се усресреде напори на ослобођење текућих трансакција које би се постепено проширило и на трансфер капитала. Пошто је укратко анализирао политичке факторе, писац је изложио механизам прилагођавања девизних курсева и дошао до закључка да није дозвољено желети конвертибилност, већ треба такође примити њене услове и помирити се са њеним последицама. Наше наде требало би да буду засноване на решењу које би обухватило стабилност националних економских система и еластичност међународних размена. Али писац не верује да су сви фактори остварени који би омогућили повратак на класичну конвертибилност, па чак ни за прелазак на обичан слободан трансфер. — *Jean Nataf: La comptabilité support nécessaire de l'économie théorique et pratique.* У овоме раду који је пропраћен многим прилозима, изучаван је однос између економских теориских и практичних проблема. Писац покушава да докаже да су политичка економија и рачуноводство саставни део једне исте области и предлаже специфично графичко приказивање које би до-

пустило једновремено излагање рачуноводствених једначина које би се уопштиле до економских једначина. Несуњиво је да ће економисти који су удаљени од праксе, са резервом примити његов закључак да је доказана тесна теориска повезаност између рачуноводства и политичке економије. M. J. Ж.

RIVISTA INTERNAZIONALE DI SCIENZE SOCIALI, Milano, Vol. XXVI, Fasc. II Marzo-Aprile 1955. — Fr. A. Gemelli: La selezione e l'orientamento professionale nella prevenzione degli infortuni nel lavoro. — G. C. Mazzocchi: Ancora sull'autofinanziamento delle imprese in relazione al ciclo economico. — C. A. Zebot: La posizione di Schumpeter su alcuni problemi metodologici delle scienze sociali.

RURAL SOCIOLOGY (Published at the University of Kentucky, Lexington), Vol. 19, No. 3, September 1954. — Herbert F. Lioberger: The Relation of Informal Social Groups to the Diffusion of Farm Information in a Northeast Missouri Farm Community. — John A. Hostetler: Religious Mobility in a Sect Group: The Mennonite Church. — James E. Montgomery: The Outlook for Rural Housing. — James Wyche Green: Factors Inducing Decisions to Build Farmhouses. — Carl C. Taylor: The Family Farm in the New Society. — Bruce L. Melvin: The Place of the Part-Time Farmer.

No. 4, December 1954 — Nathan L. Whetten: Land Reform in a Modern World. — John R. McGibony and Helen L. Johnston: Prospects for Rural Health Care. — James A. Duncan and Burton W. Kreitlow: Selected Cultural Characteristics and the Acceptance of Educational Programs and Practices. — Thomas F. O'Dea: The Effects of Geographical Position on Belief and Behaviour in a Rural Mormon Village. — Emory J. Brown: Informal Participation of Active and Inactive Formal Participants. — Bruce L. Melvin: The Rural Neighborhood Concept. — Herbert F. Lioberger and Edward Hassinger: Neighborhoods as a Factor in the Diffusion of Farm Information in a Northeast Missouri Farming Community.

SCIENCE AND SOCIETY, New York, Vol. XIX, No. 2, Spring 1955. — Raymond Barklay: The Theory of the Elite and Mythology of Power. — Joseph M. Gillman: An Evaluation of John Maynard Keynes. — Ann Fagan Ginger: Political Deportations (1944—1955).

SWISS REVIEW OF WORLD AFFAIRS (A monthly publication of the Neue Zürcher Zeitung), Zürich, Vol. V, No. 1, April 1955. — Albert Müller: The Yalta Record. — Walter Bosshard: In Indochina. — Ernst Halperin: Communism in Italy.

No. 2, May 1955. — Editorial: The Agreement on Austria. — Albert Müller: Upon Churchill's Retirement. — Walter Bosshard: Impressions from a Visite to Tokyo. — Heinz Heymann: Japan in the International Textile Markets. — Morrie S. Helitzer: Experiment in India: the „Land-Gift Mission“. — Hans Kohn: Nationality and Liberty, the Swiss Example. — Wolfgang Pauli: Some Thoughts on Albert Einstein.

THE TWENTIETH CENTURY, London, Vol. CLVII, No. 938, April 1955. — John Beavan: Morality, Expediency and the Hydrogen Bomb. — G. F. Hudson: Typhoon Coast. — Franz Borkenau: The Concept of Death. — Thomas Hodgkin: Congo People.

No. 939, May 1955. — G. F. Hudson: Yalta. — Robin Marris: How Unfair are Incomes? — Jane Ayres: Divorce and the Archbishop.

No. 940, June 1955. — Anthony Quinton, Stuart Hampshire, Iris Murdoch, and Isaiah Berlin: Philosophy and Beliefs (A discussion). — James Joll: On Being an Intellectual. — W. W. Robson: They That Have Power. — Asa Briggs: Cerberus and the Sphinx. — Maurice Charlton: The Scientist at Oxford.

WELTWIRTSCHAFTLICHES ARCHIV (*Zeitschrift des Instituts für Weltwirtschaft an der Universität Kiel*), 1955, Bd. 74, Heft 1. — Dr. Roberto T. Alemann: *Die Theorie der peripherischen Wirtschaft*. Специфични економски проблеми земаља Латинске Америке доби-ли су свој теориски израз у радовима професора Раула Пребиша. Његова теорија полази од разлике у економском положају између недовољно развијених и развијених земаља. Економски неразвијене земље се појављују као „периферне“ у односу на економски развијене које претстављају „централне“ земље. Пребиш примењује ова општа разматрања на конкретну анализу односа између земаља Латинске Америке и САД. Прве су периферне земље и производе углавном сировине и намирнице, а купују претежно индустријске производе. Тако засновани односи размене између ових земаља имају неповољно економско дејство на неразвијене земље. Заостајање неразвијених земаља нема тенденцију да се аутоматски отклони. Напротив, искуство показује да се технички прогрес брже испољава у индустриској производњи него у гранама које припремају основне производе као што су пољопривреда и екстрактивна индустрија. Економски се то заостајање огледа, пре свега, у чињеници да је доходак у тим земаљама нижи од доходака у развијеним, да је акумулација капитала и његово формирање недовољно брзо, производност рада ниска, а радно становништво недовољно запослено. Ово погоршање положаја периферних земаља још више појачавају феномени везани за флукуације привредног циклуса, јер је нарочито у време депресије пад доходака у тим земаљама много већи него у економски развијеним земаљама. Осим тога постоји и тенденција по којој се удео сировине у укупној структури производа смањује, што има за последицу спорији пораст увоза из неразвијених земаља од пораста реалног доходака у центру. У свом практичном, економскополитичком аспекту теорија периферне привреде инсистира на индустријализацији, па и по цену да се почетни капитални лобију из иностранства. Аутор на крају чланка даје преглед критичара ове теорије, међу којима су најзначајнији Е. Вагеман и Ј. Винер. И поред тога што су те критике добрим делом умесне, не може се негирати утицај који је ова теорија имала и има на привредну политику земаља Латинске Америке. — *Anthony Y. C. Koo: Per Capita Rate of Economic Growth*. Проблем акумулације капитала и економског пораста третира се у новие време под снажним утицајем Кејнзијанских идеја. Међутим, те анализе заснивају се на моделима који претстављају сувише упрошћене привреде са великим бројем елиминисаних фактора. Аутор сматра да је искључивање фактора промене у бројном стању и структурни становништва један од великих недостатака ових анализа. Због занемаривања овог момента теоретичари су принуђени да израчунавају стопе пораста искључиво на основу пуног искористићења капацитета и пуног упислења рада, што је недовољно, јер се преко тих показатеља не може израчунати побољшање у животном стандарду. Да би се то могло израчунати потребно је у анализи укључити још један показатељ — стопу пораста доходака по глави. Увођење овог момента у теориску анализу извршио је међу првима амерички економиста Ј. Ј. Spengler с тим што је и он пошао од упрошћених елемената у анализи претпостављајући, између осталог, да се структура становништва по полу и узрасту не мења, да су константни односи између радног дела становништва и укупног становништва као и однос између запосленог и незапосленог дела. Увођењем овог момента даје се ранијим анализама нова перспектива за израчунавање стопе привредног пораста на дуги рок. Осим тога успоставља се и веза између анализа класичне и Кејнзове теорије које су досада биле привидно раздвојене једна

од друге. — *Dr. Franz Gehrels: British Balance of Payments Policy 1946-1950.* Различита схватања у односу на проблеме платног биланса нису успела да дају потпуни одговор на тешкоће у енглеском платном билансу. Те тешкоће су настале због недовољног снабдевања оних индустрија које су производиле за извоз, јер је у платном билансу настао доларски мањак. Недостатак у доларима остао је недостатак структуре система за ту немогућност слободног конвертовања вишкова средстава добијених извозом на обе стране. Аутор истиче да је једина могућност за отклањање ове неравнотеже између енглеске привреде и земаља доларског блока постојала у томе да се пређе на слободну конвертибилност ових вишкова. У прелазном периоду на пуну конвертибилност аутор сматра да се доларски мањак може отклонити тако што ће се зона слободне трговине образовати само између земаља стерлиншког блока и Европе. Тек јачањем положаја те зоне и смањењем царинских ставова партнера у спољној трговини изван ове зоне нашоа би се пут за успостављање слободне трговине у светским размерама. — *Dr. Heinz Gollnick: Die Nachfrage nach Butter. Eine ökonomische Analyse.* Аутор третира питање фактора који одређују тражњу за путером у Западној Немачкој за период од 1950 до почетка 1954. Полазну тачку анализе претставља потрошња путера по домаћинству. Аутор одређује факторе који одређују ту тражњу, а затим прелази на проучавање проблема са гледишта укупне тражње — макроекономски аспект — и констатује да су фактори добијени микроанализом недовољни да дефинишу макроекономски проблем. Посебно је значајно место еластичности понуде путера. На основу ових анализа аутор развија систем једначина преко којих израчунава услове понуде и тражње на тржишту путера, а посебно коефицијент еластичности тражње. — *Dr. Elisabeth Lauschmann: Zur neueren Diskussion der Welfare Economics in der angelsächsischen Literatur.* Старија фаза дискусије око проблема welfare-привреде везана је за период после Првог светског рата и траје до тридесетих година, тј. до избијања кризе. У то време насупрот економској теорији чији је основни проблем био везан за питање цена, Price Economics, настаје нова теорија која има за циљ изучавање односа између богатства (wealth) и благостања људи (human welfare). Основно питање те теорије састоји се у томе како одредити ниво друштвеног благостања у једној земљи и на основу тих теориских решења дати препоруке за економску политику. Нова фаза у дискусији настаје после изласка Кејнзове *Опште теорије* и води се око питања која су више теориска и апстрактна: како одредити једну општу рационалну шему за оптималну организацију привреде. У дискусији су настале значајне разлике у схватањима и то како у погледу разграничења welfare-економије у односу на чисту теорију, тако и у односу на економску политику. Затим, не постоји сагласност ни у погледу фактора који се имају сматрати као одлучујући било у теорији било у политици welfare-а. Аутор наводи четири главна схватања. По првом, одлучујући фактор претставља величина произведеног реалног дохотка. Ово схватање преовлађује. По другом, томе фактору треба додати расподелу тог реалног дохотка. Треће схватање полази од стања запослености као одлучујућег фактора, а четврто сматра да је анализа на искључиво економским циљевима недовољна и да је потребно израдити доктрину у зависности од посебних циљева који се имају остварити. Међутим, по аутору проблеми welfare-привреде ни сада нису довољно прецизирани. На крају он даје критику ове теориске концепције. — У прилозима *Jon O. Norbom* даје податке о улози бродоградње у привреди Западне Европе.